

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!
Sokolské souzvuky
č. 4 - duben 2020
Ročník 10.

„Kdo chceš vlasti vděk si získat, přízně doby nehledej!“

„Ve vážných konfliktech života není neutrality!“

(Karel Čapek)

Obsah

Úvodní slovo

Koronavirus - zdravý rozum a občanská kázeň

Metodika

Dětská obezita jako nebezpečný fenomén

Karanténa? No, dobře!

Sokolské Brno 2021 – „Bondi se chystají na Sokolgym 2021“

„Spějme dál“

Sokolská soutěž „Kde domov můj“

Nejenom pohybem živ je sokol

Jaro 1945 ve znamení konce II. světové války

Národní divadlo

Jsme nepoučitelní!

Kaleidoskop – Nejslavnější česká nakladatelství 19. – 20. století

„Svůj širák odhazuji v dál...“

Radar

„Ty jsi ale Casanova!“

4. duben – Mezinárodní den dětské knihy

Premiéra Smetanovy symfonické básně „Vltava“

5. dubna 1948 první číslo „Národních listů“

Generál nebe – František Peřina

Válka Severu proti Jihu

Sportovní reportér – legendární Josef Laufer

Matyáš Žďárský a lyže

Kdo byl Buddy?

Češi na severním pólu

Velký mořeplavec Fernando de Magelhaes

Sokolské osobnosti

Josef Jiří Švec

Starosta župy Ještědské Alois Vaňura – Br. Vaňura očima současníka

Zprávy z žup a jednot

Bohužel, odcházejí ti nejlepší – Helena Chytková a Irena Floriánová

Ze zprávy náčelnictva ČOS

Župa Ještědská – zimní sraz žactva v Turnově

Naši furianti po sokolsku“

Plukovník Švec na Nové scéně Národního divadla

Závěrečné slovo - Úvaha na začátku dubna

Úvodní slovo

Koronavirus –

zdravý rozum a občanská kázeň

Tak tuhle zkušenost s pandemií koronaviru bychom si jistě rádi nechali ujít. Mladí i ti dříve narození toho na tomto světě prožili dost – střídala se zde období klidu a míru, hospodářského i kulturního rozvoje s léty, na která je lépe nevzpomínat. Válečné roky, nepřátelství mezi lidmi i národy, zbytečné lidské utrpení na frontách i v zázemí, hlad a bída – neexistovalo snad období, kdy by se někde ve světě nebojovalo, netekla krev a lo a vzájemné nepřátelství neurčovalo charakter doby.

Období pokroku střídala období stagnace hospodářské i kulturní – na nedostatek soudnosti, rozumu a lidské sounáležitosti doplácelo obyvatelstvo celé zeměkoule. S podivem zjišťujeme, že se lidstvo nedokáže poučit a koloběh zla se stále opakuje, i když se stále chlubíme vývojem vědy a výrobních prostředků, civilizací, rozvojem možností komunikace a spolupráce. Nedovedu říci, proč tomu tak je – ale rozhodně obecně platí, že „dobré bydlo pálí“, čím dále tím více je rozhodujícím měřítkem zisk a kariéra a neschopnost respektovat mínění druhého. Při tom stále platí pořekadlo starých Římanů „Inter arma, silent musae“ (když mluví zbraně, músy mlčí, lépe řečeno – musí mlčet!)

Ted' najednou se objevil společný nepřítel – neviditelný a smysly nepostřehnutelný, který dokáže vymazat běžný život z ulic našich měst, škol, továren, kulturních akcí a zařízení a přerušit všechno, na co je současné lidstvo zvyklé a co respektuje. Vidíte - li v televizi liduprázdné ulice, stojící stroje, prázdné školy a musíte se smířit s nutností zastavení sportovních i kulturních akcí – je to k neuvěření a nedovedete vůbec posoudit rozsah ekonomických škod světového hospodářství, o zdraví a normálním životě lidí nemluvě!

Je nutno uvědomit si fakta a používat zdravý rozum, abychom v této zkoušce obstáli! Znamená to především vzít nebezpečí na vědomí a nepodceňovat ho! Informací nám naše media poskytují až dost, bohužel, nejsou vždy korektní a dostatečně odpovídající skutečnosti. Nenechme se tedy zbytečně nervovat různými „kachnami“ a nepropadejme panice. Ta totiž dokáže víc než skutečné nebezpečí a soudný člověk by si to měl uvědomit a respektovat.

Je fakt, že boj proti v podstatě neviditelnému nepříteli je obtížnější než odolávání výbuchům děl a pum. Normální občan může udělat pouze jedno – podřizovat se ustanovením, zákazům a omezením, nařízeným vedením státu a zdravotnickými zařízeními, což vyžaduje občanskou ukázněnost, ať už se nám to líbí, nebo ne! Jiná možnost prostě není, nedá se nic dělat. Sokol byl vždy organizací, která byla obecně považována za spolek ukázněných lidí, dokažme i dnes, že je to pravda, stejně jako tomu bylo v minulosti. Nebudu na stránkách Souzvuků opakovat opatření nařízená vládou a diskutovat o nich! Všichni je známe. V současnosti se soustavně upřednostňuje individualita (máme demokracii, tzn., že si mohu dělat, co chci!), ale v tomto případě to neplatí a nemohu se rozhodovat na základě nějakého politického přesvědčení nebo politické příslušnosti!

Jestliže vyznávám sokolskou ideu, nezbyvá mi nic jiného, než se ukázněně podřídít současným ustanovením a zdravotním omezením, brát ohled na své spoluobčany a společně bojovat proti krizi a nebezpečí, které nás ohrožuje všechny.

Jarina Žitná

Metodika

Dětská obezita jako nebezpečný fenomén

Mít obézní dítě ve třídě nebo v tělocvičně je vždy problém. Pedagog (učitel nebo cvičitel trenér) má o starost více – obézní dítě, případně dítě s výraznou nadváhou, je problém specifický – jednak má určitá pohybová omezení (někdy je pouze předstírá), bojí se pohybu, často se ho straní a vyhýbá se mu, ale při tom touží se nějak uplatnit nebo předvést, většinou nevhodným způsobem. Kromě toho je takové dítě vhodným adeptem na šikanu, v každém případě vyžaduje zvýšenou pozornost pedagoga (nebezpečí úrazu, případně i úrazu spolužáka, spolucvičence).

V žádném případě nelze dětskou nadváhu nebo dokonce obezitu podceňovat - dnes trpí každé čtvrté dítě v republice tzv. nadváhou a 10% dětí je považováno za obézní. Za posledních 25 let se počet postižených dětí ztrojnásobil.

V odborných kruzích se mluví o tzv. epidemii obezity, kterou způsobuje docela určitě jednak dědičnost (kterou v podstatě můžeme ovlivnit jen velmi těžko, spíš nemůžeme!), ale především tzv. obezitogenní prostředí – přebytek potravin všeho druhu, špatné stravovací návyky a nedostatek aktivního pohybu. (Slyšela jsem žákyni osmé třídy, jak se bouří, protože musí ztrácet čas nějakým zbytečným a protivným tělocvikem, místo aby mohla sedět u počítače!)

Obezita je definována jako převýšení energetického příjmu nad energetickým výdajem jedince. Práce s dětmi je v tomto případě daleko obtížnější než s dospělými, což je způsobeno především s často nedostatečně uvědoměným přístupem dospělých (především rodičů). Je samozřejmě připravena celá řada více nebo méně úspěšných programů, které by měly tuto otázku řešit, ale většinou nejsou příliš úspěšné.

Základem úspěchu každé léčby je motivace – a tady je nutno získat jednak spolupráci rodičů, kantorů, cvičitelů – ale především vlastní „chtění“ postiženého jedince. V žádném případě nelze u dětí doporučovat používání medikace, diety, případně chirurgické zákroky. Nutná je spolupráce lékařů, školy, rodičů a celého prostředí. Svou roli u obézních dětí hraje i stres, nedostatek sebevědomí a, bohužel, to vše s dítětem roste a zvětšuje se. U malého dítěte lze jeho stravování a stravovací návyky poměrně snadno ovlivnit – malé děti jsou totiž v péči rodičů v podstatě většinu dne a tak lze jejich stravování snadno ohlídat. Čím jsou však děti větší a samostatnější, tím je to obtížnější, nelze je hlídat na každém kroku.

Měli jsme na táboře dvě skoro stejně staré sestry – první a druhá třída. Nebyly s nimi žádné problémy, byly sice prvně samy bez rodičů, ale viditelně se jim nestýskalo, na táboře se jim líbilo a do všeho šly s vervou. Jenže jsme si po několika prvních dnech všimli, že téměř nejedí! Necháпали jsme, jak je to možné, viditelně netrpěly hladem. Pak jsme objevili ve stanu velkou nádobu granka (nebo malca, už si to nepamatují!) – i s připravenou lžící. Kdykoliv se holky dostaly ke stanu, nabraly si plnou pusku, i několikrát za sebou – hlad tedy mít nemohly. Tady byla ovšem pomoc snadná, granko jsme zabavili a byl pokoj. Rodiče jsme upozornili, byli rozumní, ale přiznali, že se děvčata grankem cpou i doma. (Bylo to na nich vidět, i když to ještě nebyla obezita).

Chceme – li mít úspěch, je nutno kontrolovat stravu a zařadit do denního režimu co nejvíce intenzivního pohybu. Tady ovšem rodiče i pedagogové musí mít hodně taktu, aby děti nestresovali a přesvědčili je, že to je jediný způsob, jak se svého hendikepu zbavit. Pokud se týče naší práce v tělocvičně, je nutno si takových dětí více všímat, nedovolovat,

aby se schovávaly někde v koutku, vymlouvaly se, že je něco bolí a necvičily. Občas je nutno vymyslet i lehčí varianty pro ně zařazených cviků, tak, aby samy mohly pozorovat zlepšení, větší výkon, chválit je, ale nic neslevovat a chovat se k nim jako k ostatním cvičencům. Je nutno podporovat jejich sebevědomí a aktivně spolupracovat s rodiči. Nicméně problém s dětskou obezitou je tady a je nutno ho řešit, obezita totiž může mít – a má – negativní vliv na zdravotní stav (u dospělých je to stejné!).

Na internetu jsem našla něco jako desatero, které by mohlo a mělo pomoci s řešením tohoto problému. Takže tedy:

- 1) *Každodenní co nejintenzivnější pohyb – základním prostředkem je chůze, pomalu zařazovat i úseky klusem, skoky apod.*
- 2) *Aktivní hra – ne počítačová, ale pohybová, dá se daleko lépe motivovat než prostá chůze*
- 3) *Dostatek spánku – dostatečný odpočinek (při spaní se nejl!)*
- 4) *Nezařazovat žádné speciální diety (pokud nejsou nařženy lékařem)- mohou vést až k anorexii a bulimii*
- 5) *Dbát na pravidelnou stravu – 5x denně (tři hlavní jídla a dvě svačiny)*
- 6) *Pestrý a zdravý jídelníček (menší užití tuků a cukrů, zařazovat zeleninu, luštěniny apod.)*
- 7) *Pozor na mlsání – místo zákusků a pečiva spíš ovoce, mrkev, nebo jiná zelenina*
- 8) *Vyloučit sladké limonády – pít čistou vodu (žádné šťávy) z vodovodu*
- 9) *Informovat o problému nejblíží okolí (prarodiče!), aby dodržovali stejný režim a dětem nepodstrovali sladkosti*
- 10) *Pokud možno nevařit speciálně pro děti, ale celá rodina jíst společně stejná jídla*

Celý ten proces není jednoduchou záležitostí, ale je nutný, chceme – li, aby vyrůstala nová zdravá generace našich dětí!

Tělocvična a vůbec pohyb je nejdůležitější z faktorů, které mají vliv na odstraňování obezity a uvědomělou snahu o zdravé tělo a jeho kondici – úloha sokolských cvičitelů je tady naprosto jasná!

Jarina Žitná (Wikipedie, učebnice fyziologie)

„V aktivitě se skrývá štěstí a naplnění. „Zůstaň v pohybu“ nás ustavičně nutí zvednout zadek a něco dělat!“

(Andrew Matthews)

„Člověk by si měl vždycky, bez ohledu na to, kolik má práce, najít čas na cvičení, tak jako na jídlo!“

(Mahatma Ghandí)

„Páteř má zajistit, aby nám hlava nespadla do kalhot!“

(Hatajóga)

Karanténa ? No, dobře!

Nemůžeme a nesmíme do sokoloven a tělocvičen. Rušíme nácviky, cvičitelské srazy, přebory a závody, špatně letos dopadne, nebo spíš vůbec nedopadne, soutěž všestrannosti, Zálesácký závod zdatnosti, dlouhodobě plánované akce, které jsou základem činnosti v oddílech sokolské všestrannosti. Sportovní oddíly na tom nebudou o nic lépe.

I když není zrovna ta pravá nálada, chceme – li si udržet pružnost a „hýbat se“, zbývá nám ještě samostatné cvičení doma. Partu v tělocvičně to sice nemůže nahradit, ale je to jediná možnost!

Jak na to? „Domácí“ cvičení je možno zařadit do kterékoliv části dne – vzhledem k tomu, že spousta lidí nemůže ani do práce a je odkázána na omezené prostory vlastního bytu, záleží jen na nás, jak si uděláme čas.

Co by v takovém cvičení „doma“ nemělo nikdy chybět!

Cvičení dolních končetin:

- klus na místě. Pozor na dvojitou práci kotníků (špička a odvíjení chodidla až na patu!) Starší cvičenci dohmat na stůl, nebo skříňku v úrovni boků a přenést část zatížení na paže,
- kroky a přísuny, přídupy, taneční kroky, výpony
- švihy nohou u opory (přednožit, unožit, zanožit (pozor na dostatek prostoru)
- vytáčení špiček dovnitř a zevnitř, pohyby v kyčelním kloubu (vzhůru a dolů)
- výkroky vpřed, stranou i vzad do podřepů
- stoj – krčení a napínání končetiny

Přímivá cvičení a protažení svalů zádoových a šíjových

ZP – sed (na zemi, na židli), sed zkřížmo pokrčným (turecký sed), sed roznožný

- skrčením připažmo vzpažit pravou (levou, obě!) – vytáhnout trup do výšky, tah a uvolnit – skrčením připažmo připažit (silou)
- pohyby do upažení, dlaně vpřed nebo vzad – mírné hmity (zatlačit paže vzad a mírně uvolnit, rozsah pohybu se zvětšuje!), vztyčit dlaně – pokrčením připažmo upažit – silou

ZP - stoj

- pohyby hlavy a ramen - předklony, úklony, kroužení (uvolněně!) – pohyby ramen – vpřed, vzad, dolů a nahoru, kroužení, Pohyby v zápěstí, loketním a ramenním kloubu – oblouky a kruhy paží v rovině čelné i bočné
- předklony a úklony trupu, mírné záklony (hlava je stále v ose pohybu!), kroužení trupu
- rotační cviky – otáčení vpravo, vlevo v ose páteřní – uvolněně i v napětí

Protažení a posilování břišních svalů

ZP – leh, volně připažit, nebo upažit dolů (dlaně vzhůru nebo dolů)

- pohyby nohou napnutých nebo krčením a napínáním, přednožit a zpět
- kroužení v kyčelních kloubech – buď uvolněně vlastní vahou, nebo napnuté nohy (špičky, nebo „fajfky“) tahem
- sed – leh
- „spinální“ cviky s přetáčením boků vpravo, vlevo, hlava vždy do protisměru (udržet ramena na zemi!)

ZP - leh na břicho

- skrčit upažmo, předloktí dovnitř (složit ruce na sebe a položit na ně čelo!) –mírné i větší záklony (trup se oddaluje od země!), záklon a úklon vpravo, vlevo (těsně nad zemí!)- otáčení trupu do stran
připojit pohyby paží (vzpažit zevnitř, obloukem zapažit a zpět, spojit ruce za tělem a zvedat trup)
- „spinální cviky“ pokládat nohy skrčené v kolenou vpravo, vlevo – pozor! Hlava se otáčí na stejnou stranu!
- zanožit a mírné hmity v zanožení (protažení špičky – posilujeme svaly na přední straně končetiny, „fajfka“ na zadní straně končetiny, v obou případech kyčelní kloub

ZP - vzpor klečmo

- „kočičí hřbety“
- střídat vzpor klečmo a vzpor stojmo (dlaně zůstávají na stejném místě!)
- vzpažit pravou a zanožit levou (tělo i končetiny a hlava v jedné přímce!)- výdrž (cvičení rovnováhy a posílení celého těla (core!))
- tzv. „prkno“ v podporu na předloktí, ve vzporu ležmo vpředu i vzadu, i stranou (bočně) – co nejdelší výdrž (ale ne za cenu špatného provedení!)

Tato stať neměla za úkol „diktovat“ jednotlivé cviky nebo vazby (to by byl obrovský elaborát, na který není místo!) Zahrnuje však jednotlivé svalové oblasti a upozorňuje na cviky, které v různých variantách znáte z normálních cvičebních hodin a na které byste při domácím cvičení neměli zapomínat. Jde tedy pouze o pomůcku a praktický návod, ale ne o komplexní stať, která je určena nejen cvičitelům, ale i cvičencům, prostě by měla být stručným návodem, na co nezapomenout!

Připomínám ještě některé základní požadavky. Je to především správné dýchání a dostatek čerstvého vzduchu. Je nutno zvolit takové tempo, aby odpovídalo požadavkům na bezchybné provedení cviku. Cviky protahovací provádíme pomalu, soustředěně, tahem, do maximální poloh – tak abychom je byli schopni „procítit“, ale ne do bolesti.

Doporučuji pustit si jako doprovod nějakou pěknou rytmickou písničku – bojujete tak zároveň proti stresu a přivoláváte si dobrou náladu, což je při současném „domácím vězení“ obzvláště nutné! Takže úsměv a jedeme!

Jarina Žitná, Sokol Liberec I.

Sokolské Brno – 2021

Tradiční a velmi oblíbené sokolské setkání – Sokolské Brno – se stane součástí projektu tzv. Sokolgyumu, akce pořádané ČOS, která by měla v roce 2021 zasáhnout do všech regionů státu, do všech našich žup a měla by znamenat posílení i propagaci veškeré sokolské činnosti jak odboru všestrannosti, tak odborů sportu i vzdělavatelského odboru (kulturní část!)

V Brně se už tradičně sejdou vyznavači velkých i menších hromadných skladeb – takže právě teď (i přes současné velké problémy s epidemií) je právě čas pro tvorbu skladeb nových a jejich přípravu, tak abychom mohli včas začít s nácvikem. Mladí autoři dostávají příležitost získat zkušenosti, ověřit si svou kreativitu a vytvářet nové moderní skladby podle požadavků, vyspělosti a věkových kategorií cvičenců – doba XVII. VS se blíží rychleji, než se nám zdá! Tvorba velké společné skladby je „během na dlouhou trať“- znamená nejen vymyslet skladbu (pohyb), ale také její záznam (popis a nákres), nácvik v župách a přenos do jednot, získání zájmu cvičenců a společné zvládnutí

pohybu, tak abychom se dokázali dobře prezentovat a aby cvičenci měli z nácviku i předvedení požitky a pocit pohody a sounáležitosti všech zúčastněných.

Dnes chceme našim cvičencům přiblížit dvě připravené skladby, tak abyste byli informováni a především se mohli rozhodnout, která skladba pro vás bude zajímavá a také dostupná.

Začínáme dost netradičně novou skladbou pro muže- autorů Petra Sádka a Ladislava Toncara.

Bondi se chystají na Sokolgy 2021

Jednou z připravovaných skladeb je i hromadná skladba pro muže a dorostence „Bondi“. Dovolte nám, abychom Vám coby autorský kolektiv skladbu krátce představili.

Pohybový obsah:

První oddíl - „Bond. James Bond“

První oddíl je věnován prostným cvičením, při nichž bude kladen důraz na souhru a precizní provedení, jaké by předvedl gentleman velikosti Jamese Bonda.

Druhý oddíl - „Jako James Bond“

Druhý oddíl bude dynamický, s prvky aerobiku v duchu právě „honičky“ z akčního filmu. Půjde vlastně o jakési snění cvičenců - vždyť každý chlap jednou toužil být právě jako James Bond.

Třetí oddíl - „Scyfall“

Ve třetím oddílu dojde ke zvolnění, u zdatnějších cvičenců budou využity základní prvky z akrobacie - stoje na hlavě, kotouly, párová akrobacie, aj. Zbylí cvičenci dostanou prostor pro posilovací cvičení. V závěru bude vytvořen z každého základního celku živý obraz.

Počet cvičenců, základní celek:

Počet cvičenců v základním celku je 9, v základním čtverci 6 x 6 značek budou cvičit dva základní celky (dva celky je i ideální počet cvičenců pro zamýšlené pódiové provedení skladby). Předpokladem pro zvládnutí skladby je obsazení celku alespoň 3 zdatnějšími cvičenci, kteří zvládnou odcvičit akrobatické a silové prvky ve III. oddíle skladby. Cvičenci v základním celku budou barevně odlišeni – šest cvičenců bude mít černá „smokingová“ trika, tři cvičenci červená smokingová trika. Při dostatečném počtu cvičenců tak vznikne i zajímavé barevné rozložení cvičenců na ploše.

Délka skladby: 6:58 min Pokud Vás skladba zaujala a chystáte se s námi pustit od září do nácviku, kontaktujte nás, abychom navázali spojení. Buď prostřednictvím e-mailu psadek@sokol.eu, ltoncar@sokol.eu nebo si najdete skupinu na facebooku, která za tímto účelem vznikla. Budeme Vás prostřednictvím skupiny či navázané komunikace prostřednictvím e-mailů informovat o dalším průběhu – zveřejněné popisů, metodického videa, termíny společných nácviků, aj.

Těšíme se na společné chvíle při nácvicích!

Autoři skladby Petr Sádek, Ladislav Toncar.

Spějme dál

Skladba pro ženy a muže středního a staršího věku.

Je to skladba, která by měla splatit dluh, který máme k hudbě, která sokolstvo provázela od počátku jeho existence. Jsou to sokolské pochody z dílny sokolského kapelníka Františka Kmocha a dalších.

Hudební předlohu tvoří části tří známých sokolských pochodů a valčík „Na stříbropěnném Labi“, který výrazným způsobem mění standartní tempo a charakter pohybu.

Charakteristika skladby: Klasická sokolská prostná, kladou důraz na přesné a elegantní provedení všech prvků a pohybových vazeb, dodržování typického pochodového tempa a dobrou orientaci v prostoru, budeme se vyhýbat nízkým polohám! Zařazený valčík má taneční charakter a znamená odlehčení a nápadnou změnu charakteru pohybu.

Základní údaje - počet cvičenců

Základní nácvičný celek – „devítka“

Základní choreografický celek – „šestatřicítka“

4 „šestatřicítky“ ve značkovém čtverci 12 x 12 značek.

Cvičenci a cvičenky v postavení značka – značka do šířky i do hloubky, libovolné zařazení mužů a žen.

Cvičební úbory: stejné pro muže i ženy. Dlouhé tmavé teplákové rovné kalhoty, bílá trička (přivítala bych trička původně navržená na slet sestrou Eliškou Karešovou--bílá se stuhou)

Délka skladby – 6, 04 min

Struktura skladby- 4 oddíly

- I. *Oddíl* - „Hoj, vzhůru pestrý sokole“ – cvičení na značkách, v zástupech a řadách
- II. *Oddíl* – „Pochod župy Masarykovy“ (Teče voda, teče..) vytváření trojúhelníků a kosočtverců
- III. *ODDÍL* - valčík „Na stříbropěnném Labi“ – cvičení v obloucích, vlnovkách a malých kroužcích
- IV. *ODDÍL* - „Spějme dál“ finále, vytváření velké šipky

Popis skladby se právě dodělává, bude zveřejněn včas, veškeré informace budou pravidelně zveřejňovány na stránkách Sokolských souzvuků, na webových stránkách Sokolského Brna i na mojí osobní mailové adrese jarina.zitna@email.cz. Nácvič plánujeme (když koronavirus dá!) na září. Což by mělo stačit. Vzhledem k délce skladby bude dost času na její nácvič a věřím, že se při nácvič sejdou se cvičenci, kteří mají zkušenosti z minulosti i těmi novými, kteří si, doufejme, nové skladby zamilují a budou účast na nácvič považovat za obohacení svého života.

Těším se na setkání při nácvič a prosím o kontakty s celky, které si skladbu vyberou!

Jarina Žitná, autorka skladby „Spějme dál“

Sokolská soutěž „Kde domov můj“

- 1) *Jména dvou psů, které zvěčnila Božena Němcová ve své „Babičce“!*
- 2) *Co to jsou „sejpy“ a na březích které řeky je můžeme najít?*
- 3) *Jméno řeky, která protéká v těsné blízkosti sokolovny ve Valašském Meziříčí!*
- 4) *Jak se jmenuje český básník, autor textu podvržených rukopisů Královédvorského a Zelenohorského?*
- 5) *Uved'te jména dvou výrazných skalních útvarů v Adršbachu!*
- 6) *Uved'te jméno tvůrce a současného ředitele divadla Semafor!*
- 7) *Jméno nejvyšší hory v pohorí Jeseník!*
- 8) *Jméno hradu nad Máchovým jezerem!*
- 9) *Jméno zříceniny hradu v blízkosti Sezimova Ústí, kde pobýval mistr Jan Hus v době, kdy byl nad Prahou vyhlášen interdikt!*
- 10) *Vzpomeňte si na film „Jak dostat tatínka do polepšovny“! Jak se jmenuje rybník v Českém Ráji, kde se natáčel výstup na skálu přímo nad vodou?*

Evropská prémie

- 1) *Jméno lyžařského můstku v hlavním městě Norska – Oslo!*
- 2) *Ve kterých evropských městech můžete navštívit tři známé galerie?
Prado, Louvre, Ermitáž*

Nejenom pohybem živ je sokol Jaro 1945 ve znamení konce druhé světové války

1.dubna — byla osvobozena Trnava, Hlohovec, Senec, Pezinok, v březnu a dubnu proběhla Vídeňská operace, německá armáda byla vytlačena z východního Rakouska a Moravy, závěrem bylo Pražské povstání 5. května a o tři dny později úplná kapitulace německé armády.

Bojovalo se však ještě na dalekém Východě, kde se Japonci stále odmítali vzdát.

1.dubna došlo k vylodění 10. Americké armády na výsostném území Japonska, na ostrově Okinawa. Operace měla kódové označení Iceberg (Ledovec) a stala se největší obojživelnou operací v Tichomoří. Byla to poslední bitva v této oblasti a skončila až v červnu 1945.

I když byl očekáván tuhý odpor Japonců, vylodění – předem připravené dělostřeleckou přípravou – proběhlo bez velkého odporu. Hned první den se na Okinawě vylodilo 60 tisíc Američanů. Následoval obtížný postup, nejobtížnější byly operace na jihu ostrova. Japonský generál a výtečný stratég Ušidžima podnikal silné protiútoky, ale i přes velké ztráty byly málo účinné. Změnil proto taktiku – boje pak probíhaly v síti opevnění, mezi

tunely a zákopy. Japonsko tu odolávalo celý měsíc a tvrdošijně se odmítalo vzdát už dávno prohrané války. Američané měli značné ztráty, Japonci získávali už ztracené posice.

4. června došlo k vyloštění na poloostrově Orok a likvidace posledního odporu plamenomety byla zakončena konečným vítězstvím 21. června.

Japonští velitelé – generálové Ušidžima a Čó spáchali rituální sebevraždu. Bitvu nepřežil ani vrchní velitel Američanů generál Simon Buckner.

4. dubna – vojska 2. Ukrajinského frontu osvobodila Bratislavu, německá vojska byla pomalu, ale jistě vytlačována z Maďarska. Na Slovensku byla situace připravená Slovenským národním povstáním v létě 1944, koncem března začala utíkat Hlinkova garda a příslušníci Hlinkovy Slovenské lidové strany, byla přerušena práce v továrnách i úřadech, nefungovala hromadná doprava, elektrický proud, fašisti zničili most M. R. Štefánika, bratislavští Němci a příslušníci Hlinkových gard vytvářeli tzv. festungsbataliony, slovenské pozemské síly byly podporovány plavidly Dunajské flotily.

4. dubna byla v Košicích ustavena první Československá vláda v čele se Zdeňkem Fierlingem. Rozhodující vliv měla, po dohodě s Moskvou, komunistická strana. Byla podepsána dohoda o ustavení Národní fronty Čechů a Slováků. Následující den, tedy 5. dubna byl podepsán Košický vládní program, který určoval zásady budoucí politiky a znamenal posílení vlivu KSČ.

7. dubna pokračovaly boje za osvobození Nového města nad Váhom, byla překročena řeka Morava, až do 11. dubna trvaly boje o Lanžhot.

11. dubna došlo k povstání vězňů v koncentračním táboře Buchenwald,

13. dubna byla dobyta Vídeň,

16. dubna vstoupili Američané do Norimberku,

19. dubna došlo k dalšímu zločinu jednotky SS zvané „Josef“. Byla vypálena obec Ploština, kde bylo za živa upáleno 24 obyvatel a tři byli popraveni, Němci rabovali a z obce se zachránil jediný člověk – František Machů – kterému se podařilo z hořícího stavení uprchnout.

21. dubna vstoupili vojáci 3. Americké armády pod vedením generála Pattona do Aše. Přes stálé dohady o demarkační medaili pak obsadili Přimdu, Železnou Rudu a následně Tachov.

22. dubna byl osvobozen koncentrační tábor Sachsenhausen (25 km od Berlína). Zbylo v něm asi 3000 vězňů neschopných pohybu, 25 tisíc dalších bylo vyhnáno na „pochod smrti“. Přežilo jich daleko méně.

23. dubna došlo k další tragedii v Prlově u Vsetína. Obec byla vypálena stíhacími německými jednotkami. Po tvrdých výsleších bylo upáleno 23 občanů, tři byli pověšeni a dva popraveni. Stíhacímu svazu SS velel známý generál Skorzený.

25. dubna vypuklo lidové povstání v severní Itálii.

Americká a Sovětská vojska se setkala na Labi u Torgavy.

Došlo i z náletu na plzeňskou Škodovku, jako jednoho z hlavních výrobců válečného materiálu. Bylo zničeno 70% továrny. Zajímavé bylo, že obyvatelstvo Plzně bylo předem otevřeně varováno, což ovšem Spojence připravilo o moment překvapení a německá obrana byla plně připravena. Bylo poškozeno 58 letounů, sedm sestřeleno, zahynulo 22 letců a Plzeň přinesla 67 obětí.

26. dubna se konala v San Franciscu konference států protihitlerovské koalice, kde byla přijata Charta OSN, která vstoupila v platnost 21. října 1945.

Sověti dobyli Štětín, bylo osvobozeno Brno a poslední lokální německá ofensiva probíhala u Budyšína. Britové obsadili Brémy, Francouzi dorazili k Bodamskému jezeru, v Itálii Spojenci postupovali přes řeku Adiži směrem na Benátky a Terst.

27. dubna Spojenci vyhlásili nezávislost Rakouska

28. dubna v Itálii byl popraven Mussolini a jeho milenka Klára Petacciiová – skončili pověšení hlavou dolů.

29. dubna byla v Casertě podepsána kapitulace německých vojsk v Itálii, v platnost však vstoupila až 2. května téhož roku. Stále probíhaly válečné operace především severně od řeky Pád (Padova, Vicenza, Verona, Brescia), v neztenčené míře útočilo americké taktické letectvo, které mělo za úkol postřelovat ustupující německé kolony.

Byl osvobozen koncentrační tábor Dachau asi 16 km od Mnichova. Konce války se tam dočkalo asi 30 tisíc vězňů ze všech koutů Evropy. Při osvobozování tábora došlo k masakru části strážných. V Dachau byla vězněna celá řada československých prominentních osobností, např. spisovatel Josef Čapek, kardinál Beran, architekt Jiří Kroha a kardinál Trochta. Do Dachau bylo v letech 39 – 45 transportováno asi 3600 Čechoslováků, z toho jich 1399 nepřežilo.

29. – 30. dubna byla ustanovena Česká národní rada, jejímž předsedou byl zvolen profesor Albert Pražák. Tato rada pracovala od února nejdříve v ilegality a měla značný podíl na vznik a řízení Pražského povstání.

A pak už přišly první májové dny. Věděli jsme, že válka už vlastně skončila vítězstvím Spojenců, ale zbytky německé armády, především oddíly SS se odmítaly vzdát – takže když 8. května byl oficiálně ukončen šestiletý válečný stav a Evropa to bujaře oslavovala, v Praze se ještě bojovalo a stále docházelo už ke zbytečným ztrátám na životech i majetku.

O událostech v prvních dnech měsíce května až příště.

Tu poslední noc jsme s radostí u radia naslouchali jásotu z Paříže a Londýna a stísněně a s obavami sledovali prchající zbytky německé armády, která se chtěla mstít. Snad proto, i když se oficiálně slaví 8. květen jako závěrečný den války, pro mne a mnoho dalších, kteří se dočkali, je koncem války 9. květen. Tak si to totiž pamatujeme.

Jarina Žitná (literatura – učebnice dějepisu, Wikipedie, dobový tisk)

Těsně před začátkem karantény stihla naše župa Ještědská dlouho plánovaný zájezd do Prahy. Na programu byla prohlídka historické budovy Národního divadla a návštěva legionářského dramatu „Plukovník Švec“ na Nové scéně.

Národní divadlo

v Praze je nejznámějším a nejkrásnějším divadlem v České republice. Novorenesanční budova divadla od Josefa Zítka na rohu Národní třídy a Masarykova nábřeží na Novém Městě, národní kulturní památka, je jednou z nejvýznamnějších staveb v zemi, jak z hlediska obecně národně kulturního, historického, tak i z hlediska čistě architektonického. Národní divadlo navazovalo na činnost Prozatímního divadla a otevřelo se roku 1881, resp. znovu po požáru roku 1883. Dnes kromě scény v hlavní budově spadá pod Národní divadlo ještě sousední Nová scéna, Stavovské divadlo a

Státní opera. Soubory Národního divadla jsou rozděleny na Činohru, Operu, Balet a Laternu magiku.

Budovy divadla

Prozatímní divadlo

V roce 1852 byl zakoupen pozemek pro stavbu a byla zahájena stavba Prozatímního divadla, které bylo dokončeno za šest měsíců a otevřeno 18. listopadu téhož roku. Po otevření Národního divadla byly obě budovy spojeny v jednu. Dnes se zde nachází šatny a zázemí technického personálu.

Zítкова budova

Stavba Národního divadla trvala dlouho vzhledem k monumentálnosti budovy i obtížím, jež způsobovaly zvýšené náklady v průběhu skladby. Projekt architekta Josefa Zítka prováděl stavitel František Havel. Sochařskou výzdobu obstarali mistři Uzel a Wilt. Budování bylo z domácího materiálu a domácími silami. Roku 1865 vyzvala skupina kolem Sladkovského, Tyrše, Nerudy a Hála třiatřicetiletého profesora pozemního stavitelství na pražské technice, architekta Josefa Zítka, aby vypracoval návrh Národního divadla. Ten pak zvítězil v dodatečném konkurzu a roku 1867 začaly práce na staveništi. Josefem Schultzem, Zítkovým následovníkem, upravená budova Prozatímního divadla tvoří zadní trakt (jeviště) Národního divadla. Na jeho iniciativu byl do stavby zahrnut také nájemný dům dr. Poláka za řádné odškodnění). Tyto tři objekty jsou jasně čitelné v siluetě komplexu.

16. května 1868 byl slavnostně položen základní kámen současně s premiérou Smetanova Dalibora. Původně měly být dovezeny pouze dva základní kameny, z hory Říp a Radhoště, nakonec však byly dodány i další kameny z následujících míst: Blaník, Vyšehrad (skála), Hostýn, Žižkov, Svatobor u Sušice, Branka na Dobeníně u Náchoda, Boubín, Zlatý kůň u Koněprus (Červený lom), Trocnov, Prácheň u Horažďovic, Podlažický klášter u Chrasti, Záhlinice, lom Kaménka u Louňovic. Z Podivína navíc došla cihla uhnětená z hlíny a vody ze studánky, u které křtil sv. Cyril. Dodatečně, roku 1869 dorazila mramorová deska od českých krajanů z Chicaga. Dne 16. května se konala veřejná slavnost pokládání základního kamene (spíše kamenů!) za velké účasti lidu – odhaduje se asi 100 až 150 tisíc lidí. Do schránky základního kamene pocházejícího z lomu Kaménka u Louňovic, označeného číslem 3, byly umístěny zakládající dokumenty. Kromě základních kamenů bylo rovněž slavnostně uloženo pouzdro s prstí z Plavského mohylníku, jenž je jedním z nejrozsáhlejších předkřesťanských pohřebišť v Čechách. Večerní slavnostní premiéry Dalibora v Novoměstském divadle se zúčastnili pouze vybraní hosté.

Stavba budovy a výzdoba

Do konce roku 1868 byly vystavěny základy a r. 1877 byla postavena střecha. V roce 1893 současně probíhaly soutěže na výzdobu budovy, jejichž scénář vypracovala zvláštní komise pod vedením Sladkovského: témata byla jednak v duchu novorenesanční koncepce budovy klasická, jednak se inspirovala dobovým nadšením pro slovanskou mytologii a pro děje Rukopisů - obě tyto koncepce, vycházející z mánesovské malby a spojené se soudobou romantickou krajinomalbou (také navazující na české dějiny), dal ideový základ výtvarnému projevu, který se dnes označuje jako „umění generace Národního divadla“. Na výtvarné výzdobě divadla se podíleli zejména Bohuslav Schnirch, Mikoláš Aleš, František Ženíšek, Josef Václav Myslbek, Václav Brožík a Julius Mařák.

Požár divadla

Národní divadlo bylo poprvé otevřeno 11. června 1881 na počest návštěvy korunního prince Rudolfa premiérou Smetanovy Libuše, komponované začátkem sedmdesátých let pro tuto příležitost. Prvním ředitelem divadla byl jmenován operní zpěvák a pedagog Jan Nepomuk Maýr. Odehrálo se v něm ještě dalších jedenáct představení, než byla budova uzavřena pro dokončovací práce. Uprostřed nich, 12. srpna 1881, došlo k požáru, který zničil měděnou kopuli, hlediště, oponu od Františka Ženíška i jeviště divadla.

Požár byl pochopen jako „celonárodní katastrofa“ a vyvolal obrovské odhodlání pro nové sbírky: za 47 dní byl vybrán milion zlatých. Na sbírku přispělo celkem 45 % lidí z Prahy. Budovu po požáru dokončil prof. Arch. Josef Schulz. Obnovené divadlo bylo otevřeno 18. listopadu 1883 opět představením Smetanovy Libuše. Nyní mělo divadlo i nového ředitele, spisovatele Františka Adolfa Šuberta.

Popis

Velice dobrá akustika a slyšitelnost i v nejsvrchnějších patrech. Nad hledištěm visí 2 tuny těžký lustr o šířce 3 metry a délce 5, 5 metrů, který má 260 lampiček. Opravuje se v půdním prostoru, kam se dle potřeby vysune. Mezi jevištěm a hledištěm jsou tři opony. Železná opona pro případ požáru. Druhá opona namalovaná Vojtěchem Hynaisem oslavuje obětavost českého národa při budování Národního divadla a třetí opona je červená, sametová a roztahuje se ručně. Nad oponami lze spatřit nápis „Národ sobě“, který vystihuje spolu s Hynaisovou oponou občany, kteří darovali peníze na výstavbu budovy. Nad oponou se také nachází tympanon s figurální výzdobou. V divadle se nacházejí i varhany. Ve foyer na prvním balkóně se nacházejí malby Mikoláše Alše a Františka Ženíška. V divadle jsou rozmístěny busty významných osobností, které se mimořádně zasloužily o divadlo. Jsou zde tři nástropní malby. Jedna zobrazuje zlatý věk, druhá úpadek a třetí znovuzkříšení. Je zde umístěna i pamětní deska T. G. Masaryka. V druhém foyer jsou nádherné obrazy Vincence Beneše. Ve středu opony je jasně patrná postava dr. M. Tyrše s rapírem v ruce, Tyrš k ní stál modelem. Z terasy, kde stojí nádherní Schnirchovy koně, je fantastický pohled na Hrad a Malou Stranu.

Nová scéna

Budova Nové scény (otevřena r. 1983) stojí opodál Národní třídy, sestává ze dvou částí odlišného vzhledu. Západní část je tvořena blokem pokrytým skleněnými obrazovkami zlatavé barvy a stojícími na dvou pilířích, mezi nimiž a kolem nichž lze volně procházet na prostranství uvnitř komplexu (náměstí Václava Havla). Východní, vstupní část má hladkou prosklenou fasádu. Jedním z problémů byla nutnost zajistit zvukovou izolaci sálu proti hluku z velmi frekventované Národní třídy. To bylo nakonec vyřešeno – na úkor rozměrů interiéru – těžkým fasádním pláštěm s obkladem z kamenných desek ze zeleného kubánského mramoru, před kterým je předsazena stěna z vyfoukaných skleněných tvarovek podle návrhu Stanislava Libenského. Těchto nepřehlédnutelných tvarovek, které tvoří typický vzhled budovy Nové scény, je celkem 4306, každá má rozměr 80 x 60 x 40 cm a váží cca 40 kg. Průčelí budovy při klášteře vodílek je z velkých tabulí neterminálního skla. Vstupní hala Nové scény má stěny obložené z kubánského hadce, je zde socha Píseň rodné země od Miloše Axmana, ve foyeru je obraz Česká krajina od Františka Jiroudka a reliéf Umění od Jana Simoty.

Národní divadlo je po všech stránkách skvostem české národní kultury, ne nadarmo se mu v minulosti často říkalo „zlatá kaplička nad Vltavou“!

Jarina Žitná (literatura wikipedie a kniha Národní divadlo)

Jsme nepoučitelní

Přemýšlejme, proč různé výroky týkající se života lidí platí i dnes, stejně jako v době, kdy byly napsány!!

Uvádím takový nadčasový výrok z pera francouzského filosofa Francois-Marie Aroueta, všeobecně známého pod jménem *Voltaire*:

„V životě potkáte dva druhy zlodějů. Obyčejného, běžného zloděje, který vám ukradne peníze, vaši náprsní tašku, hodiny, vašeho koně atd.

Druhým typem je politický zloděj. Ten vás připraví o vaši budoucnost, o vaše sny, o vaše znalosti, vaše zdraví, zbaví vás síly a energie a nakonec i vašeho úsměvu.

Velký rozdíl mezi těmito dva druhy zlodějů spočívá v tom, že obyčejný zloděj si vybírá vás, aby vás připravil o to, co vám patří, zatímco politického zloděje, který vás pak připraví o všechnu vaši životní perspektivu, si vybíráme sami.

Další velký rozdíl (nikoli poslední) mezi nimi je ten, že běžný zloděj je obvykle policií stíhán, zatímco politický zloděj je obvykle policií chráněn!“

Voltaire se narodil 21. listopadu 1694 a zemřel 30. května 1778. My žijeme v 21. století, nebo – chcete – li - na počátku třetího tisíciletí!

Kaleidoskop

Nejslavnější česká nakladatelství 19. – 20. století

Bez pochyby byla tři: Vilímkovo, Ottovo a Topičovo,

1. dubna 1835 se narodil Josef Richard Vilímk (jeho syn a pokračovatel Richard Vilímk roku 1860.) Od mládí projevoval literární talent, publikoval články různého druhu a zaměření, pohádky i poesii. Z politických důvodů byl r. 1856 vypovězen z Prahy, ale už v r. 1858 založil společně s Josefem Svátkem populární „Humoristické listy“ a s Josefem Novákem „Slovanské knihkupectví“, které však brzy opustil. Vydával kalendáře, almanachy, divadelní hry – např. texty loutkáře Matěje Kopeckého. R. 1867 byl zvolen do Českého zemského sněmu a v roce 1872 si zařídil vlastní tiskárnu.

Roku 1885 přepustil vydavatelství synovi, ale sám si ponechal edici „Humoristických listů“, které vycházely až do r. 1906.

přepustil vydavatelství synovi, ale sám si ponechal edici „Humoristických listů“, které vycházely až do r. 1906.

„Svůj širák odhazují v dál...“

*Znáte? Jsou to slova romantického hrdiny, bouřliváka, nenapravitelného fanfaróna a šermíře Cyrana de Bergerac, kterého ve svém populárním dramatu zvěčnil francouzský dramatik *Edmond Rostand*.*

Narodil se 1. dubna 1868 v Marseilli a zemřel roku 1918 na španělskou chřipku. Pocházel ze zámožné rodiny, dosáhl vynikajícího vzdělání, neměl žádné finanční problémy. Kromě dramatu Cyrano de Bergerac napsal ještě dalších sedm dramát, ale

žádné z nich nedosáhlo popularity Cyrana. Snad ještě drama „Orlík“, což byl syn Napoleona Buonaparte.

Cyrano de Bergerac byla autentická postava, která se ovšem nenarodila v gaskoňském městě Bergerac (na monumentálním schodišti tam stojí jeho kamenný portrét s kordem i velkým nosem), Cyrano tam pravděpodobně ani nikdy nežil. Jeho život je poměrně znám, po několika šermířských zraněních vstoupil do služeb kardinála Mazarina a mohl se věnovat psaní (vlastní životopis), Zemřel v 36 letech úderem padajícího trámu – stejně jako ve zmíněném dramatu.

Radar

Geniální vynález, který značně ovlivnil bojové akce druhé světové války. Dne 2. 4. 1935 si ho dal patentovat *Alexander Watson – Watt*. Originál přístroje je umístěn ve Science museum v Londýně. Je to první přístroj, který funguje na základě detekce radiových mikrovln – což pro Spojence během světové války bylo nesmírně výhodné a užitečné. Využívali ho především letci, námořníci, ale i pěší armáda.

Před vynálezem radaru se k detekci cílů používaly zastaralé přístroje, které byly neskladné, velké a především málo výkonné a nepřesné.

Radar se stal neocenitelnou zbraní, která pomalu, ale jistě pomáhala Spojencům získat převahu na moři, ve vzduchu i na souši.

V roce 1991 byla v Britanii vydána pamětní známka s kruhovým motivem monitoru.

„Ty jsi ale Casanova...“

V povědomí lidí to znamená dobrodruh, milovník a svůdce, hráč a alchymista, literát vyznávající dobrodružství a výstřednosti.

Giovanni Giacomo Casanova se narodil ve šlechtické a herecké rodině 2. dubna 1725. Jeho život byl skutečně dobrodružný, ale dnes je značně obtížné rozhodnout, co je pravda a co legenda. Studoval práva, medicínu, nakonec i bohosloví, ale ze semináře byl vyloučen. Vyhledával dobrodružství a rozhodně netrpěl morálními skrupulemi. Lehce se seznamoval s lidmi, měl stále milostné plotky, byl známým hazardérem. Jeho charisma mu dovolovalo vmísit se do každé společnosti, ale jeho známosti většinou nekončily dobře. Většinou nutným útekem, případně vězením, odkud se dokázal většinou osvobodit. Je o něm známo, že se mu v Benátkách podařilo uniknout i z těžkého vězení svaté inkvizice – tzv. „olověných komor“.

Pravdou je, že kromě svého nespoutaného osobního života byl také celý život úspěšným špiónem, který se potuloval po evropských panovnických dvorech a donášel všude a na každého.

Byl ovšem také velmi vzdělaným člověkem, psal historické práce, básně a romance, dokonce skládal i opery. Jeho hlavním dílem jsou „Paměti“ dovedené až do roku 1775. Projevuje se v nich erotika, volnomyšlenkářství, ale jsou vynikajícím dokladem o životě tehdejší společnosti.

Konec života prožil v Duchcově, jako knihovník hraběte Valdštejna. Byl nositelem celé řady vysokých vyznamenání, papež ho dokonce pasoval na „Rytíře zlaté ostruhy“. Zemřel **4. června 1798**.

4. duben – „Mezinárodní den dětské knihy“

Datum nebyl zvolen náhodně. Je to totiž den narození dánského pohádkáře Hanse Christiana Andersena. Jeho kamennou sochu najdete na hlavním kodaňském náměstí, bezprostředně v blízkosti městské radnice. Klidně sedí a rozhlíží se po svém městě,

narodil se 2. dubna 1805 a zemřel 4. srpna 1875. Jeho pohřbu se zúčastnil i současný dánský král. V mnoha zemích – i u nás – se v tento den organizuje „Noc s Andersenem“. Od r. 1953 pracuje Mezinárodní sdružení pro dětskou knihu, které se hlásí k mezinárodní konvenci o právech dítěte. Naše republika byla do Mezinárodního sdružení přijata r. 1880 a už dvakrát měla nad tímto dnem patronát. Společně s Klubem ilustrátorů dětské knihy, Obcí spisovatelů a Obcí překladatelů je každoročně pořádána soutěž o Zlatou stuhu, dohled nad celou organizací má Ministerstvo kultury ČR.

Premiéra Smetanovy symfonické básně „Vltava“

Vznikala mezi 20. listopadem a 8. prosincem 1874 a premiéru měla 4. dubna 1875. Je to snad nejpobulárnější česká hudba vůbec! Patří do symfonického cyklu šesti symfonických básní, nazvaných „Má vlast“. Zaposloucháte-li se do ní, půjdete od obou jejích pramenů, kolem známých hradů na jejím toku, budete moci pozorovat tanec lesních vil i posvícenské nebo svatební veselí, uvidíte dnes už neexistující Svatojánské proudy a pod monumentálním Vyšehradem vstoupíte do Prahy.

Podle tradice se říká, že ústředním motivem skladby je česká lidová píseň „Kočka leze dírou“ ovšem v mollové tónině, je prý motivována švédskou lidovou písní, připomínající Smetanův pobyt ve Švédsku, zajímavé je, že i motiv izraelské národní hymny Hatikvah Samuela Cohena je prý převzat z Vltavy.

At' je to jak chce, je to muzika ryze česká, vyvolávající emoce – což se ukázalo i při cvičení žen na spartakiádě. Kdo to cvičil, nemůže nikdy zapomenout – spartakiádní Vltava vešla do dějin pohybové kultury u nás.

5.dubna 1848 - první číslo „Národních listů“

„Národní listy“ jsou nedílně spjaty se jménem českého novináře Karla Havlíčka Borovského. Vcházely od dubna 1848 do ledna 1850 a Havlíček byl jejich hlavním redaktorem. Měly výrazně národně liberální orientaci (což se, samozřejmě nemohlo líbit rakouským úřadům!), jejich obsah tvořily informace a argumentace, satiry a vynikaly krásnou češtinou. Měly značný vliv na čtenáře, často putovaly od ruky k ruce. Od ledna 1848 byl jejich přílohou humoristický „Šotek“ s karikaturami S. Pinkase. „Národní listy“ byly několikrát úředně zastaveny, definitivně v lednu 1850.

Havlíček pak přesunul svoje aktivity do Kutné Hory, kde nebyl tak „na ráně“. V letech 1850 – 18 51 tu vydával časopis „Slovan“ – ten vycházel dvakrát až třikrát týdně v nákladu asi 2000 kusů a měl 32 stran. Havlíček se na jejich stránkách snažil odolávat nastupujícímu absolutismu, nakonec vydávání zastavil sám.

„Generál nebe“ – František Peřina

Narodil se 8. dubna 1911 v Mokrůvkách, kde dnes můžete navštívit jeho museum. Jako mladík se po shlédnutí leteckého dne rozhodl pro kariéru letce, musel však vyřešit vážný problém, přihlášku do leteckého učiliště. Věděl dobře, že maminka nikdy nepodepíše přihlášku do pilotního kursu a tak předstíral, že jde o kurs pro mechaniky. Když to prasklo, dostal od ní pořádnou facku.

Nicméně pilotem se stal, ale to už bylo přímo na začátku války. Měl vážnou známost, jeho dívka věděla dobře, že chce odejít do ciziny a bojovat a tak se 24. června 1940 konala svatba a dva dny po ní Peřina odešel přes Polsko a Francii až do Velké Británie. Byl výborným a nebojácným pilotem, při leteckém útoku Luftwafe zaútočil sám na

skupinu 60 německých messerschmittů. Při útoku byl zraněn, ale podařilo se mu přistát. Aktivně se zúčastnil letecké bitvy o Britanii, napočítali mu nejméně 12 sestřelů. Domů se vrátil po válce, pracoval v Malackách, ale jako západní letec byl pronásledován, propuštěn z práce a v dubnu 49 se mu s manželkou a přítelem podařilo opustit vlast a uletět do Německa. Létal pak pro britskou RAF, pak v Kanadě a v USA. Zúčastnil se jako poradce tvorby sedadel do Boingů 747 a Gemini. Definitivně se dostal domů až v devadesátých letech. Je nositelem ČS. válečného kříže, Řádu bílého lva a celé řady zahraničních vyznamenání.

Válka Severu proti Jihu

Jinak také občanská válka, nebo válka pro zrušení otroctví probíhala v letech 1861 – 1865. První výstřely padly 12. dubna 1861 u pevnosti Fort Sumter.

V druhé polovině 19. století se území bývalých Novoanglických kolonií v Novém světě stále zvětšovalo. Spojené státy získaly od Francie Louisianu, od Španělska Floridu, po válce s Mexikem přibyl Texas, od Rusů Aljašku. Dohromady to bylo obrovské území, soběstačné v potravinách a obrovským nerostným bohatstvím. Docházelo tu ovšem k vnitřní diferenciaci mezi zemědělským Jihem a průmyslovým Severem. Na Jihu se rozkládala obrovská latifundia bavlněných plantáží obdělávaných otroky, bez otrocké práce se jižní státy nemohly obejít. Proti tomu Sever bohatl rychle se rozvíjejícím průmyslem, kterému Jih nemohl konkurovat. Roku 1848 se do vedoucího postavení dostala Republikánská strana, která žádala zrušení otroctví a přidělování neobsazené půdy. V r. 1860 byl zvolen prezidentem Abraham Lincoln a od Unie se odtrhlo 11 jižních států, které daly vznik tzv. Konfederaci. Prezidentem Konfederace se stal Davidson a hlavním městem Richmond.

Materiální nepoměr mezi oběma částmi vedl k nevyhnutelnému konci – vítězství Severu na jaře 1865, kdy byla obnovena jednota USA. V dubnu 1865 byl zavražděn prezident Lincoln, ale na vítězství Severu se už nedalo nic měnit. Bylo to vítězství vyspělejší společnosti, které přispělo i k demokratizaci světové společnosti. Nastupuje soukromá iniciativa člověka, která vede k rychlému rozvoji Spojených států (přes všechny problémy, které bylo po ukončení válečného konfliktu řešit!)

Sportovní reportér – legendární Josef Laufer

Narodil se 20. dubna 1891 a mládí prožil na pražských Vinohradech, kde navštěvoval reálku Na Smetance. Sportoval a organizoval sportovní akce. Po maturitě vstoupil do atletického oddílu Slavia Praha. Studium na technice nedokončil, ale stal se sportovním novinářem. Spolupracoval s „Hlasem národa“ později přispíval do časopisu Union. Až do roku 1939 spolupracoval s časopisem Prager Presse, kdy byl časopis zakázán. Živil se pak jako tlumočník a průvodce, jako reportér se zúčastnil hokejového mistrovství Evropy r. 1910. 3. října 1926 se uskutečnila první rozhlasová reportáž fotbalového utkání Slavia - Hungaria. V roce 1927 se oženil a svatební cestu spojil s cestou na mistrovství Evropy ve Vídni.

Josef Laufer byl stále víc populární, jeho jméno bylo spojováno s nejrůznějšími sportovními reportážemi – bylo jich víc než jeden tisíc. V letech 1924 – 1939 byl sekretářem Čs. hokejového svazu. Pracoval v redakci ČTK a 19. října 1966 zemřel. Jeho jméno bude navždy spojeno se vznikem sportovní reportáže u nás.

Matyáš Žďárský a lyže

Narodil se 24. dubna 1856 jako osmé dítě mlynáře na Třebíčsku. Vystudoval učitelský ústav v Brně, výtvarnou akademii v Mnichově a polytechniku v Curychu. Byl vynikajícím lyžařem, jeho rekordy byly překonány až v roce 1930. Byl nejen lyžařským praktikem, ale také teoretikem. Je vynálezcem pevného vázání, tzv. lilienfeldského (umožňovalo lepší ovládání lyží), vydal první učebnici lyžování. Dodnes je součástí vybavení horolezců a turistů tzv. žďárského pytel (žďárák“) – něco mezi stanem a spacím pytlem. Byl vynikajícím učitelem, odhaduje se, že jeho vlivem prošlo přímo asi 20 tisíc žáků.

Kdo byl Buddy?

Německý ovčák – pes. Vůbec první vycvičený vodící pes! Ti jsou dnes běžní, ale málokdo ví, že výcvik takového psa trvá přibližně dva roky, v prvním se musí pes naučit poslušnosti a znalosti povelů, v druhém roce dochází k výcviku speciálnímu. Po jejich zvládnutí je takový pes nepostradatelným pomocníkem slepého člověka, se kterým je vázán silnou citovou vazbou (na obou stranách). Dobrý vodící pes nejen že dokáže poslouchat povely svého pána, ale dokáže také rozpoznat hrozící nebezpečí a samostatně zasáhnout, když je třeba.

Buddy začal „úřadovat“ 25. dubna 1928, ve Spojených státech bylo založeno první výcvikové středisko „The Seeing Eye Association. U nás jsou dnes v některých obchodech kasičky, kam je možno finančně přispívat na výcvik vodících psů (je to drahé!) K výcviku se nejlépe hodí labradoři, retrieveri, němečtí ovčáci, kolie a další.

Češi na severním pólu

První česká výprava ve složení Miroslav Jakeš, Oldřich Bubák a Vilém Rudolf dosáhla nejsevernějšího bodu zeměkoule 25. dubna 1996.

Dějiny dobývání tohoto bodu jsou velmi pestré a stály mnoho úsilí. Jako první se k vytouženému cíli dostala výprava Američana Cooka – nebo Brita Pearyho! V obou případech však vznikaly určité pochyby o autentičnosti skutečného dosažení pólu.

Prvním dokázaným dosažením pólu byl jeho přelet letadlem výpravy Američana Byrda v roce 1926. Byrd pouze o několik dní předběhl Roalda Amundsena se vzducholodí Norge, řízenou italským pilotem generálem Nobile. O samostatné pozdější výpravě generála Nobileho se toho ví hodně – ztroskotání vzducholodí Itálie, záchrana sovětským ledoborcem Krasin, a švédským pilotem, který odvezl z místa ztroskotání Nobileho a jeho psa, bylo dokonce několikrát literárně i filmově zpracováno. Této výpravy se zúčastnil i Čech, dr. Běhounek – patřil k těm šťastným, kteří přežili. Snad vůbec prvním Čechem v Arktidě byl český rodák Julius Payer, ten vedl rakouskou výpravu, která ovšem pólu nedosáhla, ale objevila Zemi Františka Josefa (souostroví). Tragický byl osud dalšího Čecha Jana Březiny, který se ve třicátých letech minulého století zúčastnil známé sovětské výpravy vedené Ivanem Papaninem. Březina byl nejmladším členem výpravy, po návratu byl označen za špiona, uvězněn a po krutém mučení popraven.

České výpravě z r. 1996 předcházelo ještě pěší dosažení nejsevernějšího bodu zeměkoule Miroslavem Jakešem, členem mezinárodní výpravy „North Pole Light“ 10. května 1993.

Velký mořeplavec Fernando de Magelhaes

Pocházel ze šlechtické zámožné rodiny, plavil se do Indie, Zadní Indie, na Sundské ostrovy, Gou a Moluky. Domníval se, že Moluky patří do území podléhajícímu španělskému vlivu. Byl pověřen vedením španělské flotily do této oblasti. Měl k dispozici pouze 265 mužů. Plul přes Kanárské ostrovy k břehům Jižní Ameriky, prozkoumal ústí La Platy. Byl nemilosrdný k těm, kteří se bouřili a krutě je trestal. Výprava byla nucena přezimovat na 49 stupni a 30 minutě jižní šířky, obyvatele těchto jižních šířek nazval Patagonci, tzn. „dlouhonozí“. Jedna z jeho lodí se vrátila, ale druhé se podařilo proplout úzkým a nebezpečným průlivem, který odděloval nejj jižnější část kontinentu od Ohňové země. Našel tak cestu do Pacifiku, která se vyhýbala obeplouvání Hornova mysu – jedné z nejnebezpečnějších vodních cest vůbec. Úžina nese stále jeho jméno.

Kurdějemi a dalšími nemocemi zdecimovaná výprava se dostala až na Filipiny, kde Magelhaes dne 27. dubna 1501 zahynul při srážce s domorodci. Zbytky výpravy dovedl do Španělska kapitán lodi J. S. Cano.

Člověk sám o sobě znamená nejistotu, pochyby a chaos, člověk se svými druhy znamená sílu a pevnost!“

„Když člověk věří jiným, zvětšuje zároveň svou víru v sebe!“

(Bohumil Říha – „A zbyl jen meč!“)

Sokolské osobnosti

Josef Jiří Švec

byl učitelem tělocviku, sokolským pracovníkem, legionářem a plukovníkem legií v Rusku. Narodil se ve vesnici Čenkov u Třeště. V Třešti vychodil základní školu a poté nastoupil na gymnázium v Pelhřimově. Po absolvování gymnázia vystudoval učitelský ústav v Soběslavi, kde složil doplňovací zkoušky jako učitel tělocviku. Poté učil osm let na obecné škole v Třebíči. V Třebíči náležel vedle Jana Syrového a Jana Máchala k propagátorům sokolské myšlenky.

Roku 1911 byl vyslán trebičským Sokolem do Ruska, šířit sokolské ideje. Zde působil jako učitel tělocviku na ekonomickém lyceu v Jekatěrinodaru na severním Kavkazu. Vzhledem ke špatnému zdravotnímu stavu (opakující se zimnice) byl nucen odejít na pobřeží Černého moře do města Gelendžiku, kde ho zastihla zpráva o sarajevském atentátu a samotný začátek války.

Po vypuknutí války nenastoupil do Jihlavy ke svému 81. pěšímu pluku, ale hlásil se jako dobrovolník do České družiny, která se organizovala v Kyjevě. Začínal jako velitel první čety, kde se podílel na provádění rozvědek. Během svého válečného tažení poblíž města Běreznica přijal pravoslaví a dal si druhé jméno Georgij (nikoliv Jiří nebo Jurij). Pravoslaví přijalo více legionářů, především z politických důvodů.

Největší slávu si získal jako velitel osmé roty 1. střeleckého pluku. V červnu 1917 (podle ruského kalendáře 19. června, dle našeho 2. července 1917) úspěšně bojoval se svou rotou v bitvě u Zborova. Po této legendární vítězné bitvě byl za hrdinství povýšen na poručíka a jmenován velitelem 3. praporu 1. pluku. Další boje, které J. Švec v postavení velitele 3. praporu se svými vojáky absolvoval, byla bitva o Kazaň, bitva o Penzu, bitva

u Lipjag a dobytí Samary. Tyto boje již byly vedeny proti bolševikům, kteří zabraňovali v odchodu čs. legií z Ruska.

Sebevražda

V srpnu 1918 byl povýšen na plukovníka a v polovině října se stal nejen velitelem pluku, ale i celé 1. divize. Poté, co mu 24. října 1918 ve stanici Aksakovo-Belebej jeho podřízení pod vlivem komunistického agitátora Jana Vodičky vypověděli poslušnost a odmítli splnit rozkaz vytlačit přesilu bolševiků z linie Buzuluk – Bugulma, spáchal ve tři hodiny ráno 25. října 1918 J. Švec sebevraždu (zastřelil se ve štábním vagonu), když zanechal dopis na rozloučenou.¹ Smrt plukovníka Švece československými vojáky otrásla a ti nakonec rozkaz splnili.

Pohřben byl v Čeljabinsku 28. října 1918. Při likvidaci hřbitova, na jehož místě dnes stojí obytná čtvrť, se v roce 1933 podařilo sovětskou vládu přesvědčit k vydání ostatků plukovníka Švece do Československa. Ostatky byly exhumovány a přeneseny, společně s ostatky pplk. K. Vašátky, do Památníku osvobození na Vítkově. Pohřbu se zúčastnilo na dvacet tisíc lidí. Za nacistické okupace byly na příkaz gestapa ostatky definitivně umístěny do rodinné hrobky v Třešti.

Dnes je jeho jméno téměř zapomenuto, ale ve své době byl mezi vojáky naprostou autoritou, jeho tragická smrt se stala legendou. V současnosti se hraje na Nové scéně Národního divadla hra „Plukovník Švec“. Napsal ji další legionář Rudolf Medek a shlédnout ji je skutečně zajímavé. Podařilo se v ní beze slov vyjádřit i sokolství příslušníků legií. Plukovník Švec skutečně patří do sokolského panteonu osobností, které během času dotvářely sokolskou myšlenku a převáděly ji v praxi.

Starosta sokolské župy Ještědské – Alois Vaňura

Bratr Alois Vaňura se narodil 26. května 1877 ve dvoře Králové, záhy osiřel. Odkázán na pomoc cizích, učil se v Liberci obuvníkem. Brzy po svém příchodu, již v roce 1899 vstoupil do libereckého Sokola jako dorostenec. Sokol v Liberci, jako i v jiných městech v Čechách i na Moravě, byl tehdy středem národního snažení české menšiny. Přes všechny překážky a obtíže pracoval vytrvale a neúnavně s plným oddáním pro sokolskou myšlenku. Již v 18 letech se stává členem správního výboru. V roce 1894 dobývá si prvního čestného uznání v župních závodech v Českém Dubě. V roce 1897 měl dozor nad Českým Dubem, Hořenými Pasekami a Jabloncem nad Nisou. V roce 1904 dobývá 1. místo v přeboru Ještědské župy na závodech v Turnově. Byl delegován na II. všesokolský slet do Lublaně, kde se rovněž čestně umístil. Absolvuje pak V., VI., VII. a VIII. slet všesokolský v Praze jako cvičenec i zkušený vedoucí žup.

Kromě těchto velikých akcí sokolských žije náčelník br. Vaňura plně ve vlastní jednotě. V roce 1896 se stává mimo jiné cvičitelem nově založeného odboru žen. V roce 1903 byl zvolen zástupcem do ČOS. Činně se zúčastnil i založení Ještědské župy v roce 1897 a v jejím vedení pracoval po řadu let. Od roku 1905 se postavil do čela župy jako náčelník. V první světové válce nezapomněl br. Vaňura na sokolskou povinnost. V ruském zajetí v červnu roku 1916 byl v řadách borců Kyjevského Sokola, ovšem už jako příslušník revoluční armády svého národa. Československému vojsku na Rusi vykonal kus poctivé služby. Příslušní činitelé znali dobře jeho významnou působnost emisarskou mezi zajatci Čechy a Slováky v jižních guberniích Ruska. Byl vyslán na důležitý a historický sjezd Čeljabinský. Na sjezdu byl zvolen do předsednictva. Později působil při odbočce Národní rady v Jekatěrinsburku, odkud druhým nebo třetím transportem odjel do vlasti. Jako zkušený menšinový pracovník stál v čele mnoha

místních spolků. Byl starostou České Besedy, živnostenských zájmových sdružení mnoha jiných.

V roce 1920 se stal starostou jednoty Sokol v Liberci a v roce 1921 místostarostou. V roce 1935 byl zvolen starostou Ještědské župy. Po dlouhá léta byl členem výboru ČOS. Za války byl zapojen do odbojové práce sokolské „Jindra“, skryté do komise „Styk s župami“, jako hlava odboje v našem kraji. Pod nacistickým tlakem přenesl svůj obchod v roce 1938 z Liberce do Turnova. V roce 1940 byl obviněn z podvrtné činnosti a byl zatčen. Dne 8. října 1941 při sokolském hromadném zatýkání byl odvezen do Kartouz, odtud 6.2. na Pankrác a 9. února do koncentračního tábora ve Flossenburgu, kde 21. dubna 1942 umučen zemřel.

Milan Pavlů, vzdělavatel župy Ještědské

Bratr Vaňura očima současníka

Válečný rok 1942 přinesl naší župě význačné ztráty těch nejlepších – v Osvětimi zemřel župní jednatel, učitel Josef Jireš a župní starosta a člen předsednictva ČOS bratr Alois Vaňura.

Bratr starosta se choval vždy statečně, byl klidný a nepochyboval o návratu domů. V Kartouzích snášel vše odhodlaně a nikdy si nestěžoval. Obýval sousední celu 46. Vždy když jsme ulehli ke spaní, ťukal na společnou zeď a já mu odpovídal. I ve vyšetřování nás stihl společný osud v tom, že jsme byli vyslýcháni ještě jiné velezrádné činnosti než sokolské. Bratr Vaňura byl udán konfidentem pro výrok ve společnosti, s kterou se scházival „U bažanta“ v Turnově. O tom se nám nikdy nezmínil. Jmenovaný konfident byl po válce souzen Lidovým soudem a odsouzen k 20 rokům vězení.

Ještě 8. října jsme byli v samovazbě, v prosinci mne přestěhovali do sousední cely k bratru Vaňurovi. Objali jsme se srdečně a oba jsme měli velikou radost, že ubíjející samota je za námi. Hodně jsme si pak vyprávěli a vzájemně poznávali své životy. Později, když jsme měli povoleno také číst knihy, zaujala nás nejvíce právě vydaná novinka Bassova Cirkusu Humberto, které byla zdrojem našich úvah a rozhovorů. Plánovali jsme také další sokolskou práci v župě po válce a věřili jsme pevně, že dosáhneme opět svobody. Nikdy jsme o tom nepochybovali.

Za těch dlouhých večerů jsme se poznávali od svých nejmladších let. Alois mi vyprávěl o svém dětství ve Dvoře Králové, o letech prožitých v Liberci, o libereckém Sokolu, o životě v legiích v Rusku. Zvláště o pobytu v Rusku si pamatoval přesně dobu, místo, jména osob, mnoho příhod a historických dějů (Čeljabinský sjezd). Vyprávěl o lidech, se kterými se setkal a sliboval si, že až se vrátí domů urovná své památky na tyto doby. O jídlo, donesené nám v den přijímání prádla, jsme se vždy bratrsky dělili. Společně prožitý Štědrý den - velmi smutný večer, plný teskných vzpomínek – a Nový rok jsme oslavili dovoleným přilepšením z domova.

Na vycházce bratr Vaňura necvičil a já jsem se přidal k němu, chodili jsme společně kolem zdi. Cvičení jsme pak doháněli oba v cele, abychom tělo osvěžili. A procvičili jsme se tak, že sto poctivých dřepů nám nečinilo námahy.

Tak jsme žili v bratrské shodě až do 6. února, kdy jsme byli nákladními auty dovezeni na Pankrác. Tam si však Alois pobyl s námi v cele pouze týden. V den jeho odjezdu jsem se s ním objal a rozloučil se slovy: „Na shledanou!“ Domnívali jsme se, že nás všechny zavezou do společného tábora. Již jsme se však neshledali. Bratr Vaňura odjel s výpravou do Flossenburgu v Bavořích v pondělí 9. února 1942. Tam také dotrpěl tělesným mučením. Duch jeho dlouho odolával, ale tělo trpělo a scházelo. Měl být propuštěn 21. dubna 1942. Protože tam nebylo nakažlivých nemocí, nebylo též

karantény a proto propuštění bratři mohli odjet hned společně domů. Aloise však již nepustili, byl převozu neschopen. Den po svém propuštění, 22. dubna zemřel. tragický osud – být již na svobodě, nemoci odjet domů a osvobozený v koncentračním táboře zemřít.

Autor těchto řádků vzpomíná na společně prožitou dobu velkých utrpení společně prožívanou a svou vzpomínku končí dojemným rozloučením:

„Duch Tvůj bude žít mezi námi stále a vzpomínka na Tebe bude nás silít vždy v práci sokolské konané ve prospěch národa a nové, opět svobodné republiky!“

Josef Juna (Zaslala sestra Pavlína Špaténková, Sokol Dvůr Králové)

Správné odpovědi soutěže „Kde domov můj“

Sultán a Tyrl

Hromádky písku vzniklé rýžováním

zlata, řeka Otava

Bečva

Václav Hanka

Starosta a Starostová

6) Jiří Suchý

7) Praděd

8) Bezděz

9) Kozí Hrádek

10) Věžický rybník
(Věžák)

Prémie:

1) Holmenkolen

2) Prado – Madrid, Louvre – Paříž, Ermitáž - Petrohrad

Zprávy z jednot a žup

Bohužel, odcházejí ti nejlepší

Helena Chytková

• S lítostí vám oznamujeme, že dne 19. 1. 2020 jsme se rozloučili s dlouholetou župní náčelnicí Helenou Chytkovou. Zemřela přesně v den svých 85. narozenin. Její civilní zaměstnání – učitelka na prvním stupni – ji předurčilo k celoživotní lásce k dětem a to nejen ve škole, ale hlavně v mimopracovní činnosti – cvičitelka dětí v Sokole. Pracovala i v sokolském loutkovém divadle, byla zdatnou turistkou a ve funkci náčelnice Župy Komenského pracovala víc jak 10 let.

• *Velmi si ceníme její práce.*

• *Nikdy nezapomeneme!*

Župa

Komenského

Irena Floriánová

J. W. Goethe: *To, co nesete hluboko ve svém srdci, nelze ztratit smrtí!*

Členka a činovnice Sokola Vídeň se narodila 4. ledna 1944, zemřela po dlouhé těžké nemoci 12. března 2020. Znali jsme ji jako člověka veselého, a srdečného. Naposledy s námi ještě v plné síle cvičila na posledním sletu v roce 2018 v Praze. Zprávu o tom, že

bojovala, doufala a přesto prohrála

zaslala její zarmoucená rodina, která ji bude postrádat, stejně jako my všichni, kteří jsme ji znali, měli rádi a vážili si jí.

Jarina Žitná

Ze zprávy náčelnictva ČOS

Je pro nás velkým potěšením, když sledujeme zapojení našich bratrů a sester do pomoci pro ostatní. Ať již pomáhají s šitím roušek, se zapojením se mezi dobrovolníky, nabídkou cvičení pro ostatní nebo s ostatními. Pokud se pohybujete na facebooku, můžete každý den cvičit v 19:00 hodin s Petrem Sádkem, Jana Kosařová připravuje každý den "Cvik pro tento den", Eva Řibřidová se s přispěním dalších členů stará o příspěvky ve skupině ml. a st. zákyň, Dáša Toncarová a její děčínští cvičitelé nabízejí cvičení pro rodiče a děti, skupina našich cvičitelů se zapojila do projektu bloků cvičení pro jednotlivé věkové kategorie, které se budou vysílat veřejně (You tube, možná TV). To jsou jenom příklady. Věříme, že vy všichni ve svých župách řešíte aktuální situaci, hledáte způsob, jak se zapojit a pomoci a hlavně všechny vedete k ukázněnosti a k tomu, aby sami byli příkladem v dodržování vyhlášených pravidel

Anna Jurčíčková
náčelnice

Petr Svoboda
náčelník

Župa Ještědská –

zimní sraz v Turnově 15.2.2020

Sraz proběhl zcela v souladu s plánovaným harmonogramem (plavání, bruslení, společná návštěva vodárenské věže) a za příkladné organizace turnovských sokolů. Prohlídka vodárenské věže v Ohrazenicích, zhruba 140 účastníků, průvodní slovo br. Hejduk

2). Bruslení na zimním stadionu, cca 120 účastníků

Plavání, účast 35 plavců

Účastnilo se několik jednot, turnovská, hornopasecká, chrastavská, sokoláci z Kobyl a Liberce.

Sraz byl součástí dlouhodobého plánu župy – všichni (organizátoři, cvičitelé i účastníci) byli spokojeni. Všem účastníkům a všem pořadatelům dík.

Vít Prokop, Sokol Hořeni Paseky, župní náčelník

„Naši furianti“ po sokolsku

Představení Naši furianti nabídlo předsednictvo Sokolské župy Jihočeské členům jednot jako oslavu patnácti let existence první a stále jediné sloučené „krajské“ župy. Ta začala psát svou historii dne 1. ledna 2005.

Oslava proběhla velice důstojně 8. března v divadle Metropol v Českých Budějovicích. Sokolské soubory Divadlo pod Petřínem, Divadelní spolek Lázně Toušeň a Soubor písní a tanců Josefa Vycpálka pod vedením zkušeného režiséra Bohumila Gondíka sehrály divadelní hru ze zlatého fondu české dramatické tvorby, komedii Ladislava Stroupežnického Naši furianti. Tuto hru nastudovaly sokolské soubory u příležitosti XVI. všesokolského sletu a jako oslavu 100 let našeho samostatného státu. Při zahájení sletu byla uvedena na scéně historické budovy Národního divadla převážně pro VIP hosty sletu. Sokolští ochotníci tak byli vůbec prvními neprofesionály, kteří v naší „zlaté kapliče“ v celé její více než 135-leté historii vystupovali. Sokolská inscenace svojí premiérou v prosinci 2017 připomněla ještě i 130. výročí prvního uvedení této komedie na Národním divadle v Praze.

Představení Našich furiantů se předsednictvu župy přes určité problémy podařilo zajistit. Všichni, kteří se do českobudějovického Metropolu vydali, byli představením s více než pětaticítkou účinkujících, mezi nimiž bylo 9 dětí, nadšeni. Zvláště vysoce hodnotili výkon výměnkáře Petra Dubského v podání režiséra představení Bohumila Gondíka, který musel nahradit nemocného Milana Špaleho. Po náročném tříhodinovém představení sklidili všichni účinkující zasloužený dlouhotrvající potlesk a u všech diváků zanechali nezapomenutelný zážitek.

Děj Našich furiantů je zasazen do jihočeské vesnice 19. století s názvem Honice, což mají být Stroupežnického rodné Cerhonice. Odhaluje snad nejnárodnější povahu v naší české kotlině – furianství, jež je nám prý dáno do vínku generacemi našich předků. Neústupnost a tvrdohlavost, kdy jsme pro maličkost schopni zatratit vše, co jsme pracně budovali, abychom se nakonec uklidnili a zjistili, že je to všechno jen hloupost, která by nás mohla přivést i na mizinu. Obecní výbor obce Honice zde řeší zcela zásadní problém: volbu ponocného a odhalení autora paličského listu. Co všechno při tom vyjde najevo, to nikdo z aktérů vlastně neočekával. Přesto, že je námětu hry již 130 let, analogie s dnešní dobou, pokud jde o způsob volby a jednání obecního výboru, se přímo nabízí.

Zuzana Sekalová, místostarostka SŽ Jihočeské

„Plukovník Švec na Nové scéně ND

Jsem si vědoma toho, že současná generace toho o významné – a tragické – postavě Josefa Švece mnoho neví. Tím více mne překvapilo uvedení Medkovy hry na prknech Nové scény Národního divadla.

Zájezd do Prahy na toto představení naše župa připravovala poměrně dlouho (stále něco nevycházelo), ale nakonec jsme to stihli pár dní před vyhlášením výjimečného stavu a karanténou. Plný autobus členů jednot naší župy odjel 6. března před polednem od libereckého nádraží. Na odpoledne jsme měli zajednanu prohlídku historické budovy Národního divadla – s údivem jsem zjistila, že mnoho z účastníků nikdy v ND nebylo. Stať o Národním divadle uvedená v tomto čísle Souzvuků byla předem rozmnožena a v autobuse předána všem účastníkům, stejně jako stať o životě Josefa Švece a problémech a těžkém životě našich legionářů na daleké Sibíři.

Rozmnožený text – ani samotná hra - nemohla postihnout celou tuto anabasi, šlo tu spíš o období, kdy bolševická agitace pronikala mezi legionáře, kteří se začali cítit opuštěni a odříznuti daleko od domova. Válka zatím spěla nezadržitelně ke svému konci. Desorientovaní legionáři odmítli splnit Švecův rozkaz vytlačit bolševiky z linie Buzuluk – Bugulum, něco podobného se před tím nikdy nestalo. Švec to považoval za svoje selhání a 25. října 1918 ve tři hodiny ráno se ve štábním vagonu zastřelil. Bylo to vlastně tři dny před vyhlášením vzniku svobodné Československé republiky – o to byla jeho osobní tragedie horší. Jeho smrt však dokázala otrást a vyprovokovat legionáře, takže jeho poslední rozkaz splnili! Pro Švece už pozdě.

Režii inscenace se podařilo znázornit sokolství legionářů – v pozadí scény skupina cvičenců stále podmalovávala děj cvičením sokolských prostných, což zvyšovalo výsledný dojem a zážitky obecnostva. V každém případě uvedení tématu legií a jednoho z jejich nejvýznamnějších představitelů zaslouží poděkování a pro diváky bylo zážitkem a přínosem k poznání jedné z nejslavnějších a hlavně nejdůležitějších kapitol naší národní historie a především vzniku moderního československého státu.

Jarina Žitná.

Závěrečné slovo- úvaha na začátku dubna

Venku je jaro, svítí slunce, modrá obloha bez mráčku. Sedím doma a nejsem sama. Život na ulicích odumřel, mnozí z nás nechodí do práce a nečiní jim to žádnou radost, osiřela divadla, koncertní síně i veškerá sportovní zařízení, děti, které nemohou ven, se doma nudí, zlobí a škola jim už ani zdaleka nepřipadá tak protivná.

Pauza, vynucená nebezpečnou nákazou, omezuje život celé společnosti – a to ještě nikdo neví, co nás čeká a kdy tohle všechno skončí. Jenže se stalo a žít se musí! Nemůžeme toho mnoho dělat – jen plnit své povinnosti, být ohleduplní ke svému okolí, pomáhat, kde se to dá.

Koronavirová pandemie není zdaleka první podobnou pohromou, která postihla lidstvo. V minulosti se v podobném případě mluvilo o „trestu Božím“, který postihl lidstvo za způsob života, který se vymykal „Božím zákonům“. Mluvilo se o neskromnosti, chamtivosti, nedostatku soucítění, rozmařilosti a často i krutosti. To všechno bychom mohli opakovat i my dnes. Současná Evropa je hodně ateistická – přesto je nutno pochopit, že jejím základem je křesťanská kultura. I když však z toho všeho Boha vynecháme, přiznejme si, že bychom mohli – a možná měli – současnou „metlu“ lidstva za jakýsi trest považovat.

Člověk jako takový je nadán inteligencí a zvědavostí, které vedly k objevům – kontinentů, zemí, vrcholů, ale také techniky různého druhu, vzniku přístrojů, jejichž užíváním si člověk ulehčuje život – jen by nás ovšem asi mělo napadnout, jestli to tak je ve skutečnosti. V posledních stoletích lidstvo po stránce technické učinilo ohromný pokrok. Létáme do atmosféry, otiskli jsme první lidské stopy na Měsíci. K pokroku patří i všeobecné zlepšení komunikace, která dovoluje předávání zkušeností a vědomostí přes oceány – a dalo by se tedy předpokládat, že spojuje lidi. Bohužel se ukazuje, že opak je často pravdou. Lidé se sice – ke svému prospěchu – neučili všechny tyto technické vymoženosti využívat, ale nejsem si jista, jestli duševní, etický rozvoj lidského myšlení a chování stále více nezaostává a technickému vývoji prostě nestačí! Lidem začíná chybět motivace k odvaze, čestnosti a svědomí, protože to se prostě nedá zpeněžit! Technické vymoženosti většinou bereme jako samozřejmost, bez výčitek svědomí, za to s plnou – promiňte – hubou vznešených řečí, plundrujeme přírodu a její

zdroje, materiální stránka života je na prvním místě. Uvědomujeme si vůbec, co by se stalo, kdyby najednou třeba celosvětově vypadl proud – dovedli bychom se v takovém případě o sebe postarat? Sami jsme poslední dobou mohli pozorovat, co se stane, když selže počítačová síť – v benešovské nemocnici se všechno zastavilo, lékaři se prostě nedokázali o pacienty postarat, stály dlouho naplánované operace, informace v počítačích nebyly k dispozici – a to byla pouze jedna nemocnice!!

Takových nebezpečí, která přinesla vyspělá civilizace, je nesčíslně mnoho! K tomu přispívá i lidská nesnášenlivost, závist a lenost a jsme u jádra problému. Samozřejmě, že nechceme a nebudeme současné civilizační vymoženosti ničit, naopak, budeme se muset o ně svorně starat. Bez spolupráce národů a kultur to nepůjde. Zároveň – a v současnosti to je nejen potřebné, ale i nutné – potřebujeme změnit lidské myšlení a obracet je i k duchovní sféře, abychom se dovedli vyrovnávat se stresy a problémy, která tato doba přináší.

Když tak o tom přemýšlím – pamatuji se, že když jsem byla malá a bydlili jsme na venkovské škole – svítilo se petrolejkou, voda se nosila od studny a ohřívala se na kamnech, děti chodily do školy i několik kilometrů pěšky, doprava byla pomalá a ne vždy dostupná! Dnes lidé odmítají byty bez výtahů ve starších domech, z domácností použití přístrojů (pračky, myčky nádobí, plyn a elektřina) vytlačuje ruční práci, místo čerstvých potravin přímo z venkova se krmíme potravinami dováženými z různých koutů světa (a doma leží půda ladem!), velké a početné státy a národy mají stále snahu utlačovat a ovlivňovat ty malé, které často sice nemají menší předpoklady k rozvoji než ty velké, ale chybí jim potřebné finance, prostě musí se více ohánět, chtějí – li dnes ve světové konkurenci obstát. Během dlouhých let svého života jsem se hodně toulala po světě. Ne po hotelích a přepychových ubytovnách, ale se stanem, spacákem a nejnужnějšími potřebami v batohu. Nebyla jsem odtržena od běžného života normálních lidí a přesvědčila jsem se, že i když lidé mluví různými jazyky, liší se náboženstvím, vzděláním a sociálním postavením - všichni jsme stejní. Netoužíme po moci a po ovládnutí ostatních. Chceme žít v klidu a míru, pracovat tam, kde na to máme schopnosti a vzdělání a za práci dostávat poctivě zapláceno. Chceme mít čas na přírodu, koupat se v čisté vodě a slyšet šumět les nad hlavou, chceme poslouchat krásnou hudbu, číst verše a knihy, pohybovat se, být zdraví, svobodní, užívat života plnými doušky a vracet přírodě i lidem – našim bližním - to, co jejich jest a co jim právem patří!

Jenže „bez práce, nejsou koláče!“ Myšlenky a ideje jsou jedna věc, činy druhá. Současná světová pandemie je celosvětová záležitost a lidé z celého světa (tj. my všichni!) se s ní musíme vyrovnat. V podstatě to teď znamená hlavně dodržovat předepsaná ustanovení a ohleduplnost ke svým bližním. Do značné míry to odporuje dnes vžitým představám o naprosté svobodě jedince, pamatujme, že osobní svoboda člověka končí tam, kde začíná ohrožovat svobodu druhého. Individuální svoboda nemůže být – a není – jediným kritériem vyspělosti a kvality národa. Celonárodní, nebo celospolečenské zájmy stojí v popředí veškerého dnešního života

Máme smůlu v tom, že v současnosti nemáme obecně uznávané autority, které by stály v popředí občanského života a které by požívaly všeobecnou úctu, vážnost a lásku. Ještě než se někdo z „politiků“ stačí vyjádřit, už je to špatně – ne na základě faktů a logiky, ale na základě vzájemné nevraživosti a nevážnosti k jeho práci! Lidé s autoritou byli vždy nositeli odkazů národní historie a kultury, byli sjednotiteli často protichůdných názorů, byli vzory mladým i starým a měli vliv na jednotu národa. V současnosti se v maximální míře projevuje negativní vliv médií a vede k rozporuplným představám o skutečnosti, pochybnostem o pravém stavu věcí, důsledkem čehož je ztráta historické kontinuity, ideálů a identity.

Je tu ještě mnoho dalších problémů, o kterých bychom měli přemýšlet (ted' by na to byl čas!!) a které je nutno co nejdříve řešit a vyřešit. Největším problémem je ovšem změnit myšlení současné generace, nečekat, že někdo (stát?) je vyřeší za nás! Někdy? Kdy? Jak?

Faktem je, že se nám obecně žije dobře, po materiální stránce lépe než kdykoliv dříve. Jenže – čím více máme, tím chceme víc! Někdy to už překračuje zdravé myšlení normálního člověka, ale jistě to souvisí s nepoměrem podpory řádně pracujících lidí a imigrantů a tzv. nepřizpůsobivých.

V současnosti chybí především ideový základ pro další život státu, což vyplývá především z osobní nezodpovědnosti občanů. V poslední době jsem byla svědkem nepochopitelného rozbití několika rodin s dospívajícími dětmi. Důvod? „Odcházím, chci si ještě něco užít!“ - což je bez komentáře. Kde je tady zodpovědnost vůči dětem, které potřebují normální plnou rodinu, aby byly jednou schopné předávat lásku a zodpovědnost dál?!

Někde jsem četla zajímavou hlášku o zodpovědnosti ke svobodě. Přiznám se, že jsem nikdy před tím takhle neuvažovala.

Co vlastně zodpovědnost ke svobodě znamená?

Svoboda je pojem, který se v boji o samostatnost a svébytnost národa často opakoval a zdůrazňoval. Je to ovšem už pojem konečný, do kterého patří především zodpovědnost k sobě samému, zodpovědnost ke společnosti, ve které žijeme, ke svým bližním – zodpovědnost k životu jako takovému. A život, to není pouze bezcílné potácení se a přebíhání od myšlenky k myšlence, od práce k lenošení, ale naopak používání schopností, které člověk má a které by měl rozvíjet! Je k tomu potřeba značné dávky odvahy, nesobeckosti, někdy i přemáhání, ale vždy je tu pocit, že jsme tady, na tomto světě proto, aby po nás něco zůstalo. Něco, za co se v podstatě nedočkáme nebo nemůžeme dočkat vděku, ale co tady zůstává a pomáhá vytvářet prostředí, ve kterém budou jednou žít naše děti. Nejsme na světě pouze za sebe – ale i za ty, kteří přijdou po nás. Život na tomto světě je plný překážek – nelamentujme nad nimi, ale přelezme nebo přeskakujme je! Vede nás k tomu čistý rozum, ale i sokolská výchova.

Uvědomme si dobře, co je tu podstatné a na čem nejvíce záleží a použijme svou sílu tam, kde je to třeba.

Obrat'me se k autoritám! Takle slova převzal náš první prezident, člověk obecně vážený a milovaný TGM od historika českého národa Františka Palackého:

„Kdykoli jsme vítězili, dalo se to pokaždé více převahou ducha než mocí fyzickou a kdykoli jsme podléhali, býval tím vinen nedostatek duchovní činnosti, mravní statečnosti a odvahy!“

Těším se na příští shledání na květnových stránkách Souzvuků, doufám v nulový koronavirus v našich řadách a přeji všechno dobré!

Nazdar!

Jarina Žitná

Voltaire -nadčasový výrok Francois-Marie Arouet, pozoruhodný muž, který si říkal Voltaire, jehož mnohé postřehy a soudy zůstaly nesmrtelné, prohlásil také toto: "V životě potkáte dva druhy zlodějů. Obyčejného, běžného zloděje, který vám ukradne peníze, vaši náprsní tašku, hodinky, vašeho koně atd Druhým typem je politický zloděj. Ten vás připraví o vaši budoucnost, o vaše sny, o vaše znalosti, ukradne vám váš výtěžek, vaše vzdělání, vaše zdraví, zbaví vás síly a energie, a nakonec i vašeho úsměvu. Velký rozdíl mezi těmito dvěma druhy zlodějů spočívá v tom, že obyčejný zloděj si vybírá vás, aby vás připravil o to, co vám patří, zatímco politického zloděje, který vás pak připraví o všechnu vaši životní perspektivu, si vybíráte vy sami. Další velký rozdíl (nikoli poslední) mezi nimi je ten, že běžný zloděj je obvykle policií stíhán, zatímco politický zloděj je obvykle policií chráněn.